

Selvitys terrorismin rahoittamisen ominaispiirteistä

Tiivistelmä Keskusrikospoliisin Rahanpesun selvittelykeskuksen raportista

Keskusrikospoliisi
Tiedusteluosasto
Rahanpesun selvittelykeskus

26.4.2021

Sisällysluettelo

1. JOHDANTO.....	1
2. SELVITTELYKOKONAISUUDET	2
2.1 Varojen siirron välineet sekä varojen keräys- ja kierrätystavat.....	2
2.2 Kansainväliset yhteydet.....	2
2.3 Riskimaayhteydet	2
3. ILMOITUKSET.....	4
3.1 Ilmoittajat.....	4
3.2 Ilmoitusten indikaattorit.....	4
4. LUONNOLLISET HENKILÖT	5
4.1 Henkilötiedot.....	5
4.2 Mahdollinen rikostausta	5
4.3 Oikeushenkilökytkökset	5

26.04.2021

Tekijät Keskusrikospoliisin Rahanpesun selvittelykeskus	Julkaisun laji Raportti	
	Toimeksiantaja Keskusrikospoliisin Rahanpesun selvittelykeskus	
Julkaisun nimi Selvitys terrorismin rahoittamisen ominaispiirteistä		
Tiivistelmä <p>Keskusrikospoliisin Rahanpesun selvittelykeskus on tehnyt selvityksen, jossa tarkastellaan mahdollisen terrorismin rahoittamisen ominaispiirteitä rahanpesurekisterin tietojen pohjalta.</p> <p>Selvityksen pohja-aineiston muodostavat selvittelykeskuksen avaamat laajemmat terrorismin rahoittamisen selvittelykokonaisuudet, niihin liittyvät epäilyttäviä liiketoimia koskevat ilmoitukset ja ilmoituksissa esiintyvät luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt.</p> <p>Selvittelykokonaisuuksista tarkasteltiin niiden varallisuusliikenteen piirteitä, ilmoituksien ilmoittajatyyppejä ja käytettyjä indikaattoreita sekä henkilöistä henkilötietoja, mahdollista rikostaustaa sekä kytköksiä yhtiöihin ja yhdistyksiin.</p>		
Asiasanat terrorismin rahoittaminen, selvittelykokonaisuus, ilmoitus		
Kokonaissivumäärä 5	Kieli Suomi	Luottamuksellisuus Julkinen
Julkaisija Keskusrikospoliisi, Rahanpesun selvittelykeskus		

1. Johdanto

Tämä raportti on tiivistelmä Keskusrikospoliisin Rahanpesun selvittelykeskuksen tekemästä selvityksestä, jonka tarkoitus on kartoittaa pääasiassa rahanpesurekisterin tietojen perusteella löydettäviä terrorismin rahoittamisen ominaispiirteitä.

Selvityksen aineiston muodostavat Rahanpesun selvittelykeskuksen aikavälillä 2017–6/2019 avaamat selvittelykokonaisuudet, joissa on tarkasteltu mahdollista terrorismin rahoittamista. Kyseisiin selvittelykokonaisuuksiin liittyvät rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevan lain mukaisten ilmoitusvelvollisten tekemiä ilmoituksia epäilyttäviä liiketoimista ja terrorismin rahoittamisesta sekä ilmoituksissa esiintyvät luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt.

Alla olevasta tilastosta on nähtävissä, että ilmoitusvelvolliset ovat tunnistaneet ja tehneet terrorismin rahoittamisesta koskevia ilmoituksia (TFR) vuosittain vähäisen määrän, kun verrataan Rahanpesun selvittelykeskuksessa avattuja, terrorismin rahoittamiseen mahdollisesti liittyvien selvittelykokonaisuuksien lukumäärää. Selvitystyön tarkoituksena onkin kehittää sekä terrorismin rahoittamista torjuvien viranomaisten että ilmoitusvelvollisten kykyä tunnistaa mahdollisia terrorismin rahoittamisen tapauksia.

	2017	2018	2019	2020
TFR-ilmoitus	27	11	25	47
Selvittelykokonaisuudet	119	148	90	85

Selvityksessä tarkasteltiin niitä Rahanpesun selvittelykeskuksen avaamia laajempia selvittelykokonaisuuksia, joissa on viitteitä terrorismin rahoittamista. Koska kokonaisuuksien liittymistä terrorismin rahoittamiseen on tiettyjen seikkojen ja epäilyttävyksien vallitessa pidettävä ainoastaan mahdollisena, ei voida vetää suoraa johtopäätöstä siitä, että kaikissa kokonaisuuksissa olisi automaattisesti kyse terrorismin rahoittamisesta. Näin ollen raportin tuloksia tulee tulkita kuvailevina ja suuntaa antavina viitteinä siihen, millaisesta varallisuusliikenteestä ja demografisista tekijöistä terrorismin rahoittamisessa voi olla kyse.

2. Selvittelykokonaisuudet

2.1 Varojen siirron välineet sekä varojen keräys- ja kierrätystavat

Kaikista selvittelykokonaisuuksista kartoitettiin niissä esiintyviä varojen siirron välineitä sekä varojen keräys- ja kierrätystapoja. Varojen siirron välineillä tarkoitetaan niitä instrumentteja, joilla varallisuutta voidaan siirtää osapuolelta toiselle.

- Selvityksen koko otannassa esiintyy 12 eri varojen siirron välinettä: hawala, kortti, kulutusluotto, kuriiri, käteinen, laina, rahanvälityspalvelu, shekki, tilisiirto, vakuutus, valuuttatilaus ja virtuaalivaluutta.
- Kolme selvästi yleisintä varojen siirron välinettä kaikissa selvittelykokonaisuuksissa ovat tilisiirto, käteinen ja rahanvälityspalvelu.
- Varojen keräys- ja kierrätystapoja on kolme: voittoa tavoittelematon yhdistys, varainkeruu ja rahapeli.

2.2 Kansainväliset yhteydet

Selvittelykokonaisuuksiin liittyy runsaasti erilaisia kansainvälisiä yhteyksiä. Tässä selvityksessä tarkasteltiin selvittelykokonaisuuksien varojen käytön kansainvälisiä kytköksiä, eli kuinka monessa selvittelykokonaisuudessa ulkomaita esiintyy ja mitä varojen siirron välineitä sekä keräys- ja kierrätystapoja kansainvälisiä yhteyksiä sisältävissä selvittelykokonaisuuksissa esiintyy.

- Selvityksen otannassa esiintyy varojen käytön yhteyksiä kaikkiin maanosiin, yhteensä 92 eri ulkomaahan.
- Selvästi yleisin varojen käytön yhteysmaa on Turkki. Sen jälkeen kolme yleisintä yhteysmaata ovat Ruotsi, Saksa ja Venäjä.
- Varojen käytön kansainvälisiä yhteyksiä sisältävissä selvittelykokonaisuuksissa yleisimmät varojen siirron välineet ovat tilisiirto, käteinen ja rahanvälityspalvelu.
- Lähes 90 % voittoa tavoittelemattomia yhdistyksiä ja varainkeruuta sisältävistä selvittelykokonaisuuksista sisältää myös varojen käytön kansainvälisiä kytköksiä.

2.3 Riskimaayhteydet

Euroopan unionin komissio on listannut yhteensä 16 valtiota, joiden rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjunnassa katsotaan olevan merkittäviä puutteita, jolloin ne näin ollen voisivat aiheuttaa vaaraa Euroopan unionin rahoitusjärjestelmälle.¹ Näiden valtioiden lisäksi Rahanpesun selvittelykeskuksen tietojen perusteella terrorismin rahoittamisen kannalta riskisiä ovat lisäksi Turkki ja Somalia. Turkki on ollut varsinkin vierastaistelijoita

---

¹ (EU) 2016/1675, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R1675&from=EN>
(EU) 2018/1467, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R1467&from=EN>
(EU) 2018/105, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R0105&from=EN>
(EU) 2018/212, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R0212&from=EN>

tarkasteltaessa merkittävä kauttakulkumaa ISIL:n ja muiden terroristijärjestöjen hallinnoimille konfliktialueille ja Somaliassa taas laajoja alueita hallitsee terroristijärjestö al-Shabaab.

Selvityksessä tarkasteltiin, kuinka paljon otannassa esiintyy varojen käytön yhteyksiä riskimaihin, sekä mitä varojen siirron välineitä, keräys- ja kierrätystapoja riskimaayhteyksiä sisältävissä selvittelykokonaisuuksissa esiintyy.

- Selvityksessä esiintyy Turkin ja Somalian lisäksi kahdeksan riskimaata: Afganistan, Etiopia, Irak, Iran, Jemen, Pakistan, Syyria ja Tunisia.
- Yleisimmät riskimaat ovat Turkki, Irak, Somalia ja Pakistan.
- Riskimaita sisältävissä selvittelykokonaisuuksissa yleisimmät varojen siirron välineet ovat tilisiirto, käteinen ja rahanvälityspalvelu.
- Myös varojen keräystä ja kierrätystä voittoa tavoittelemattomien yhdistysten ja varainkeruun keinoin esiintyy selvityksen tietojen perusteella jonkin verran.

3. Ilmoitukset

Selvittelykokonaisuuksien lisäksi tarkasteltiin niihin liittyviä raportteja ja erityisesti niihin liittyviä ilmoitusvelvollisten tekemiä ilmoituksia epäilyttävistä liiketoimista ja epäilystä terrorismin rahoittamisesta.

3.1 Ilmoittajat

Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä määrittää ilmoittajatahot². Rahanpesun selvittelykeskus on jakanut vuosikertomuksessaan nämä ilmoittajat 15 eri ilmoittajaryhmään.³ Tässä selvityksessä käytettiin samaa ryhmäjakoa ja otannan ilmoituksissa esiintyy yhteensä yhdeksää eri ilmoittajaryhmää.

- Suurin osa, lähes 75 %, selvityksen ilmoituksista on luotto- ja rahoituslaitos-ilmoittajaryhmän, eli pankkien tekemiä.
- Seuraavaksi yleisimmät ilmoittajaryhmät ovat yleistä maksujenvälitystä tarjoavat, kotimainen poliisiviranomainen sekä huolellisuusvelvollisuuden alaiset viranomaiset.
- Pankkien ilmoitusmäärien suuruutta otannassa selittää pankkien riskiperusteinen ilmoituskäytäntö.

3.2 Ilmoitusten indikaattorit

Ilmoituksissa on käytössä erilaisia indikaattoreita, joilla voidaan tiiviisti kuvailla ilmoituksen kohteena olevia tapahtumia ja ilmoituksen perusteita. Käytössä on sekä summaindikaattoreita että muita kuvailevampia indikaattoreita.

- Summaindikaattoreista selvästi yleisimmät ovat kaksi pienintä summaindikaattoria, eli 1–9 999 € ja 10 000–49 999 €.
- Pienet summaindikaattorit tukevat vallitsevaa käsitystä, jonka mukaan mahdolliseen terrorismin rahoittamiseen liittyvät summat ovat melko pieniä.
- Muista indikaattoreista yleisimmät liittyvät tilisiirtoihin, käteiseen, varojen alkuperään ja asiakkaan epätavalliseen käytökseen.
- Muut yleisimmät indikaattorit tukevat selvityksessä tehtyjä huomioita tilisiirtojen ja käteisen käytön yleisyydestä.

---

² Finlex, Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä, 444/2017, <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20170444>

³ Keskusrikospoliisi, Rahanpesun selvittelykeskuksen vuosikertomus 2018, 2019, s. 11.

4. Luonnolliset henkilöt

Ilmoituksissa esiintyvä luonnollisia henkilöitä, joista tarkasteltiin demografiaa, henkilöiden mahdollista rikostaustaa sekä kytköksiä yhtiöihin ja yhdistyksiin.

4.1 Henkilötiedot

Sukupuolta, ikää ja kansalaisuutta tarkasteltiin niiden henkilöiden osalta, joiden henkilötiedot ovat Rahanpesun selvittelykeskuksen tiedossa.

- Henkilöistä 60 % on miehiä, 16 % on naisia ja 24 % sukupuoli ei ollut varmennettavissa.
- Henkilöiden ikäjakauma on suuri, 7–87 vuotta.
- Suurin osa henkilöistä on 30–50-vuotiaita.
- Selvityksen otannassa on 53 eri valtion kansalaisia.
- Selvä enemmistö selvityksen henkilöistä on Suomen kansalaisia. Seuraavaksi yleisimmät kansalaisuudet ovat Irak, Somalia, Turkki, Iran ja Venäjä.

4.2 Mahdollinen rikostausta

Tietoja henkilöistä ilmoitetuista rikoksista verrattiin koko Suomen rikosilmoitustilastoihin, jotta saatiin selville mahdollisia poikkeamia otannan henkilöiden ja muun väestön välillä.

- Selvityksen henkilöistä, joiden henkilötunnus on tiedossa, lähes 45 % on ollut rikoksesta epäiltynä.

4.3 Oikeushenkilökytkökset

Oikeushenkilökytköksellä tarkoitetaan luonnollisen henkilön rekisterimerkittyä asemaa joko yhtiössä tai yhdistyksessä.

- Selvityksen henkilöistä, joiden henkilötunnus on tiedossa, noin 59 % on rekisteriin merkitty asema jossakin yhtiössä.
- Henkilötunnuksellisista henkilöistä noin 18 % on rekisteriin merkitty vastuuasema jossakin yhdistyksessä.